محاسبه و پرداخت خمس

محاسبه و پرداخت خمس

نکته ۱: محاسبه خمس، وجوب مقدّمی دارد نه وجوب نفسی ؛ البتّه آثار این نوع وجوب در مسائل آتی آشکار می شود.

نکته ۲: انسان می تواند در صورت آشنایی با مسائل خمس، خودش محاسبه خمس را انجام دهد و آن را به ولیّ امر خمس یا وکیلش بپردازد.

سال خمسی

کسی که درآمدی هر چند به مقدار کم داشته باشد، واجب است که سال خمسی داشته و درآمد سالانه ی خود را محاسبه کند تا اگر چیزی از درآمد تا پایان سال باقی بماند خمس آن را بپردازد.

۲۲۴. یا تعیین سال خمسی بر جوانان مجرّدی که با پدر و مادر خود زندگی می کنند، واجب است؟

هر مکلّفی _ هر چند مجرّد باشد _ که درآمد دارد، واجب است در سررسید سال خمسی درآمدهای خود را محاسبه کند.

۲۲۵. من زنی خانه دارم، همسرم سال خمسی دارد که در آن هنگام خمس اموال خود را میپردازد و من نیز گاهی درآمدی دارم ؛ آیا میتوانم برای خود سال خمسی جهت پرداخت خمس قرار دهم و ابتدای آن را زمان دستیابی به اوّلین سودی که خمس آن را نداده ام قرار دهم و در پایان سال، خمس باقیمانده را بعد از کم کردن مئونه بپردازم؟ آیا به آنچه در طول سال خرج زیارت، هدیه و مانند آن کرده ام، خمس تعلّق می گیرد؟

بر شما واجب است که زمان دریافت اوّلین درآمد سال را ابتدای سال خمسی خود قرار دهید و پس از یک سال _ در همان تاریخ _ خمس مقداری از درآمد را که در مئونه _ مانند مواردی که در سؤال ذکر کرده اید _ صرف نشده است، بپردازید.

۲۲۶. کسی که اطمینان دارد به اینکه چیزی از درآمد سالانه اش تا پایان سال باقی نمیماند بلکه تمامی درآمد و منفعت او در خلال سال خرج هزینه های زندگی او می شود، آیا واجب است برای خود سال خمسی تعیین کند؟

حساب سال خمسی و محاسبه درآمد سالانه واجب مستقلّی نیست بلکه راهی برای شناخت مقدار خمس است ؛ بنابراین اگر همه منفعت کسب را در مئونه صرف کند، محاسبه و پرداخت خمس لازم نیست.

۲۲۷. با توجّه به اینکه خمس به مازاد بر مئونه تعلّق می گیرد، در صورتی که مکلّف بداند که تا پایان سال خمسی، درآمدش صرف در مئونه نمی شود، آیا پرداخت خمس آن زودتر از پایان سال خمسی واجب است؟

پرداخت خمس قبل از پایان سال واجب نیست.

نحوه تعیین سال خمسی

۲۲۸. تعیین سال خمسی چگونه است؟

تعیین سال خمسی اختیاری نیست بلکه بر اساس زمان حصول درآمد متفاوت است. کسانی که درآمدشان بتدریج _ مثلاً روزانه _ است، مانند کسبه و رانندگان تاکسی، زمان آغاز به کارشان، شروع سال خمسی آنان است و کسانی که در مقاطع زمانی _ مثل ماهانه _ درآمد کسب می کنند، زمان دریافت اوّلین درآمد، آغاز سال خمسی شان است و برای کشاورز و باغدار آغاز سال خمسی، زمانی است که بر محصول آنان صدق ربح کرده و ارزش مالی داشته باشد.

۲۲۹. اینجانب به تازگی در یکی از نهادهای دولتی مشغول به کار شده ام. در اوّل آبان ۸۳ برای گذراندن دوره ی آموزشی معرّفی شدیم و دوره ی آموزشی ما حدود پنج ماه بود. در مدّت این پنج ماه، حقوق آموزشی می گرفتیم. در فروردین ماه بود که حقوق من کامل شد. حال سؤال من این است که سال خمسی من از چه تاریخی شروع می شود ؛ از اوّلی که حقوق کامل دریافت کرده ام یا قبل از آن، از زمانی که حقوق آموزشی می گرفتم؟

اگر حقوق دوره ی آموزش به عنوان اجرت به شما داده شده است، از همان زمانی که اوّلین حقوق را دریافت کرده اید اوّل سال خمسی شما است، ولی اگر به شکل کمک و هدیه بوده است، خمس نداشته و اوّل سال خمسی شما زمانی است که اوّلین حقوق رسمی خود را دریافت کرده اید.

۲۳۰. حقوق و اجرت کار مرا به صورت چکی پرداخت کرده اند ؛ حال آیا تاریخ گرفتن اوّلین چک را باید برای سال خمسی در نظر گرفت یا تاریخ نقد شدن آن را؟

تاریخ نقد شدن.

۲۳۱. تاکنون سال خمسی برای خود تعیین نکرده ام ؛ تکلیف چیست؟ آیا قرار دادن سال خمسی از اوّلین حقوق دریافتی است؟

باید در اوّلین فرصت نزد وکیل مرجع تقلید، خمس اموالتان را بر اساس سال خمسی واقعی _ اگر زمان آن را میدانید _ محاسبه و پرداخت کنید ؛ و اگر زمان آن را نمیدانید، با مصالحه با وکیل مرجع تقلید، زمان محاسبه خمس، سررسید سال خمسی شما است و هر سال باید در آن تاریخ محاسبه ی خمس را انجام دهید.

۲۳۲. آیا سال خمسی باید شمسی باشد یا قمری؟

سال خمسی را می توان قمری یا شمسی قرار داد و مکلّف در انتخاب آن آزاد است.

۲۳۳. آیا می توانم حساب سال خمس را از میلادی به شمسی تغییر دهم؟ چگونه؟

تعداد روزهای سال میلادی با سال شمسی یکی است بنابراین همان روزی که بر اساس سال میلادی سال خمسی شما است، همان روز از سال شمسی هم سال خمسی شما است ؛ یعنی اگر مثلاً سال خمسی شما اوّل آوریل هر سال میلادی است، چون اوّل آوریل هر سال مصادف با دوازده فروردین است، سال خمسی شما به تاریخ شمسی دوازده فروردین هر سال خواهد بود و شما می توانید دوازده فروردین را سر سال خمسی خود حساب کنید.

تقدیم و تأخیر سال خمسی

۲۳۴. آیا تقدیم سال خمسی جایز است؟ یعنی آیا میتوانم یک یا دو ماه زودتر از هر سال خمس را محاسبه کنم؟

تقدیم سال خمسی به اینکه زودتر از سررسید سال خمسی خمس را محاسبه کنید و همان زمان را سررسید جدید قراردهید، اشکال ندارد.

۲۳۵. آیا جایز است امسال دو ماه دیرتر محاسبه خمس را انجام دهم؟

تأخیر در محاسبه خمس جایز نیست. اگر قصد دارید سررسید سال خمسی تان را تغییر دهید و بعد از سررسید فعلی قرار دهید، باید ابتدا در سررسید موجود، محاسبه ی خمس را انجام دهید سپس بعد از آن در تاریخ مورد نظر مجدّداً محاسبه ی خمس انجام دهید ؛ در این صورت، سررسید خمس شما به تاریخ جدید تبدیل می شود.

مبدأ سال خمسی جدید

در صورتی که پس از پایان سال خمسی و حصول اوّلین درآمد در سال جدید، فاصله ی زمانی واقع شود میتواند مبدأ سال خمسی جدید را از تاریخ حصول اوّلین درآمد قرار دهد.

کسی که سال خمسی نداشته است

۲۳۶. فردی برای اوّلین بار میخواهد خمس اموالش را حساب کند، مایحتاج زندگی که نمیداند با چه مالی خریده، چه حکمی دارد؟ در صورتی که بداند آنها را با مالی که چند سال پس انداز شده، خریده است، حکم آن چیست؟

اگر بداند با درآمد پس اندازشده که سال خمسی بر آن گذشته است خریده است، باید خمس قیمت خرید همراه با تورّم آن را بپردازد و اگر نمی داند _ با توجّه به اینکه هر سال در سررسید سال خمسی محاسبه انجام نداده است و احتمال گذشت سال خمسی بر درآمدش وجود دارد _ مصالحه شود.

تعیین سال مالی مشترک زن و شوهر

۲۳۷. آیا زن و شوهری که حقوق خود را به طور مشترک در امور منزل مصرف می کنند، میتوانند سال خمسی مشترک داشته باشند؟

اگر سررسید هر دو نفر در یک تاریخ باشد، اشکال ندارد ؛ و اگر زمان سررسید متفاوت باشد، می توانند با تقدیم سال خمسی، در یک زمان محاسبه کنند. نحوه ی تقدیم سال خمسی در مسائل قبل توضیح داده شد.

محاسبه خمس اموال میّت

۲۳۸. اگر شخصی در اثنای سال خمسی از دنیا برود، تخمیس ربح بین سال با وجود داشتن صغار واجب است یا نه؟

اگر مکلّف قبل از سررسید سال خمسی فوت کند، باید محاسبه خمس او تا زمان فوت انجام و خمس درآمد مازاد پرداخت شود و وجود وارث صغیر موجب عدم تعلّق خمس نیست.

۲۳۹. در خصوص فردی که در بین سال فوت کند، گفته شده سال او به پایان می رسد و باید خمس آنچه که از درآمد سال فوت صرف مئونه نشده پرداخت شود ؛ حال سؤال این است که آیا می توان هزینه کفن و دفن میّت را به مقداری که از اصل مال برداشت می شود هم جزو مئونه ی وی محسوب و کسر کنیم و خمس بقیّه ی مال را پرداخت کنیم ؛ خصوصاً در صورتی که هزینه کفن و دفن میّت مستوعب تمام ترکه باشد ؛ یا اینکه قبل از کفن و دفن، کلّ مال باید تخمیس شود؟

اگر برای تجهیز میّت از ترکه او هزینه شود، اداء خمس آنچه هزینه شده واجب نیست و فرقی میان صورت استیعاب و عدم استیعاب وجود ندارد.

خمس افراد نابالغ

۲۴۰. آیا به اموال کودکان خمس تعلّق می گیرد و در صورت تعلّق چه کسی باید آن را پرداخت کند؟

کودکان نیز مثل سایر افراد اگر منافعی کسب کنند و در بین سال در مئونه آنان مصرف نشود، خمس به آن تعلّق می گیرد. و ولیّ شرعی آنان میتواند آن را بپردازد و اگر نپرداخت، بر خود طفل بعد از بلوغ واجب است خمس آن را بدهد.

سود هدایای پیش از بلوغ

۲۴۱. من دختری ده ساله هستم. شهریور سال ۸۳ به سنّ تکلیف رسیده ام. از زمان بچّگی تاکنون هر چه عیدی گرفته ام یا دیگران به من بخشیده اند، توسّط پدر و مادرم در حساب بلندمدّت، پس انداز کرده و مقداری سود به آن تعلّق گرفته است. حالا میخواستم بدانم شهریور امسال که یک سال از سنّ تکلیف من می گذرد، چگونه باید خمس مالم را حساب کنم؟

مبالغ هدیه خمس ندارد، امّا سود حاصل از آن در صورتی که در بین سال در مئونه مصرف نشده متعلّق خمس است و باید بپردازید. همچنین سودهایی که پس از بلوغ به دست می آورید، چنانچه تا سررسید سال خمسی در مئونه مصرف نشود، پرداخت خمس آنها واجب است. (البتّه مقداری که بیش از تورّم بوده سود محسوب می شود.)

خمس مجنون

۲۴۲. آیا به اموال مجنون خمس تعلّق می گیرد؟

شخص مجنون اگر عایداتی دارد، در صورتی که در بین سال در مئونه ی او مصرف نشود متعلّق خمس است و قیّم شرعی او میتواند آن را بپردازد و اگر نپرداخت بر مجنون بعد از هوشیاری و سلامت واجب است که خود، خمس آن را بدهد و در صورت عدم هوشیاری تا زمان فوت، بایستی از ترکه ی او پرداخت شود.

۲۴۳. آیا به اموال کسی که دچار آلزایمر _ فراموشی کامل _ شده است، خمس تعلّق می گیرد؟

اگر آلزایمر به حدّی باشد که مانند مجنون، قوّه ی تشخیص و تمیز ندارد، حکم آن در سؤال قبل ذکر شد.

۲۴۴. شخصی در حال صحّت، پولی به فرزندش میدهد که به عنوان خمس بپردازد ؛ هنگامی که فرزند می خواهد این پول را بدهد، مطّلع می شود که پدر مشاعرش را از دست داده است ؛ آیا این مبلغ را میتوان به عنوان خمس، قبول نمود؟

بلی.

محاسبه خمس چند شغل

نکته: کسی که چند رشته کسب دارد، مثلاً اجاره ی ملک می گیرد و خرید و فروش و زراعت هم می کند ، چنانچه در هر رشته ی کسبی که دارد، سرمایه و دخل و خرج و حساب جداگانه دارد، باید در پایان سال خمسی منافع همان رشته را حساب کند و خمس آن را بدهد، و اگر در آن رشته ضرر کند، از رشته دیگر جبران نمی شود و اگر رشته های مختلف در دخل و خرج و حساب صندوق یکی باشند، باید همه را آخر سال یکجا حساب کند و اگر مازاد داشت، خمس آن را بدهد.

۲۴۵. آیا بنده که چند شغل و منبع درآمد دارم میتوانم برای هر شغل سال خمسی جداگانه داشته باشم؟ اگر می توانم، آیا پرداخت خمس یک شغل از محلّ درآمد شغل دیگر که هنوز سال خمسی آن نرسیده است، جایز است؟

در صورتی که حساب سود و زیان و مخارج هر شغل جدا باشد، برای هر شغل سال خمسی اختصاصی قرار دهید و در این صورت جبران زیان و خسارت یک شغل از محلّ درآمد دیگری جایز نیست و نیز پرداخت خمس هر کدام باید از درآمد همان شغل باشد ؛ یعنی پرداخت خمس یک شغل از درآمد شغل دیگر کافی نیست، مگر آنکه به مقدار ربع (یک چهارم) پرداخت شود.

پرداخت خمس از درآمد سال بعد

۲۴۶. فردی ملکی (خانه یا زمین) دارد که خمس به آن تعلّق گرفته است ؛ آیا میتواند خمس آن را از درآمد سال بپردازد یا اینکه واجب است اوّل، خمس درآمد را بدهد و سپس خمس ملک را از سود مخمّس پرداخت کند؟

اگر بخواهد خمس آن را از درآمد سال بعد بپردازد، واجب است که خمس مبلغ پرداختی بابت خمس را نیز بپردازد.

۲۴۷. آیا مبلغی را که بابت خمس سال قبل بدهکارم، میتوانم از درآمد امسال پرداخت کنم؟

به طور کلی خمس هر سال از درآمد همان سال پرداخت می شود، در صورتی که به هر دلیل بخواهید خمس سال قبل را از درآمد سال بعد بپردازید، باید در پایان سال خمسی، خمس مقداری را که بابت خمس سال قبل پرداخت کرده اید، نیز بپردازید یا ابتدا خمس درآمد جدید را بپردازید، سپس با درآمد خمس داده شده، خمس سال قبل را بپردازید.

عوض کردن مال مخمّس با غیر مخمّس

۲۴۸. آیا می توان با نیّت، پولی را که هنوز سال خمسی آن نرسیده با پولی که خمس داده شده است، عوض کرد؟

نیاز به تعویض نیست ؛ در سررسید سال خمسی اگر مبلغ موجود بیش از مقدار مخمّس نباشد، خمس ندارد، هر چند مخمّس مصرف شده و درآمد باقی مانده باشد.

اقسام شک

۱. گاه شک در اصل صحّت محاسبه ی گذشته است که حکم به صحّت می شود.

۲. گاه شک در پرداخت مال است که متعلّق خمس بوده، امّا اکنون شک دارد خمس آن داده شده یا خیر، خمس آن واجب است.

۳. گاه شک بین مال مشمول خمسی مثل منفعت کسب با مال غیر مشمول خمسی مثل هدیه است که حکم به عدم وجوب خمس می شود.

۴. گاه شک در این است که درآمد امسال است یا سال گذشته؟ که این خود دو فرض دارد:

اوّل: سر سال خمسی اش رسیده، نمیداند این درآمد امسال است که متعلّق خمس است یا درآمد سال گذشته است که خمس آن را محاسبه کرده است، بنا بر احتیاط با حاکم شرع مصالحه شود.

دوّم: سر سال خمسی اش نرسیده، نمیداند این درآمد امسال است که متعلّق خمس نیست یا درآمد سال گذشته است که خمس آن را نداده، جزو درآمد سال جدید محسوب می شود.

شک در پرداخت خمس

۲۴۹. اگر در چیزی شک داشته باشیم که خمس آن را داده ایم یا خیر، ولی گمان به پرداخت خمس آن داشته باشیم، وظیفه ی ما چیست؟

باید خمس را بپردازید.

شک در تعلّق خمس

۲۵۰. اگر ندانیم پولی که در اختیار داریم مشمول خمس می شود یا خیر، تکلیف چیست؟

اگر شک در اصل تعلّق خمس دارید _ مثلاً نمیدانید پول هدیه است یا درآمد _ خمس واجب نیست امّا اگر به دلیل جهل به مقدار و عدم محاسبه باشد، باید بررسی و محاسبه کنید و شک را از بین ببرید.

۲۵۱. اگر شخصی پولی را مابین کتابش پیدا کند و دچار تردید شود که آیا از درآمد سال قبل است که باید فوراً خمس آن داده شود و یا از درآمد سال جدید است که تا پایان سال خمسی مهلت دارد صرف در مئونه کند، حکم آن چیست؟

جزو درآمد سال جدید محسوب می شود.

شک در زمان خرید مئونه

فردی که سال خمسی دارد و خانه ی مسکونی یا چیز دیگری را که مئونه محسوب می شود، با درآمد کسب خریده ولی نمیداند که آن را از درآمد بین سال خریده یا پس از پایان سال و پیش از پرداخت خمس خریداری کرده، وظیفه ای نسبت به پرداخت خمس آن ندارد.

۲۵۲. چند سالی هست که متأسّفانه موفّق به محاسبه ی خمسم نشده ام و در این مدّت وسایل زندگی و مئونه خریده ام که نمیدانم کدام را با پول درآمد در بین سال و کدام را با درآمد سال گذشته ام تهیّه کرده ام ؛ لطفاً در این رابطه راهنمایی بفرمایید.

اگر حساب سال نداشته اید و نمی دانید هنگام صرف پول در خرید مایحتاج، سال خمسی بر آن گذشته یا نه، در مورد پول خرید آنها بنا بر احتیاط واجب باید با یکی از نمایندگان ما مصالحه نمایید.

عدم توانایی پرداخت خمس

صِرف عدم توانایی یا دشواری پرداخت خمس، موجب سقوط تکلیف نمی شود ؛ در هر حال، خمسی که بر عهده مکلّف واجب شده است، باید پرداخت شود ؛ در صورت عدم توان، بتدریج و بر حسب توان مالی در اوّلین فرصت پرداخت شود.

۲۵۳. افرادی هستند که خمس بر آنها واجب شده است ولی تاکنون نپرداخته اند و در حال حاضر هم توانایی پرداخت آن را ندارند یا بر آنها بسیار دشوار است ؛ حکم آنان چیست؟

خمس واجب در هر حال باید پرداخت شود ؛ در صورت عدم توان، باید در اوّلین فرصت و به مقدار توان _ هر چند بتدریج _ پرداخت شود.

۲۵۴. شخصی در خارج به سر میبرد که خمس اموالش را نمیپرداخته و خانه ای با مال غیر مخمّس خریده که در حال حاضر مال کافی برای اداء خمس آن ندارد، ولی هر سال مقداری بیشتر از خمس سالانه به عنوان خمسی که بدهکار است میپردازد ؛ آیا این کار او صحیح است؟

در فرض سؤال باید خمسی را که بر عهده دارد محاسبه کند و در صورتی که بیش از این مقدار توان پرداخت ندارد با مراجعه به یکی از وکلای ما بتدریج بپردازد.

۲۵۵. شخصی چندین سال است که خمس درآمد سالانه ی خود را نمیپرداخته و فعلاً نمیداند چه مقدار بدهی از این بابت دارد ؛ او در حال حاضر چگونه میتواند خود را از خمس، بریءالذّمّه نماید؟

باید با دفتر وجوهات یا وکیل ما محاسبه و مصالحه کند.

تأخیر در پرداخت خمس و پرداخت قسطی

۲۵۶. آیا پرداخت خمس واجب فوری است؟

بیش از چند روز بعد از سررسید سال خمسی نباید به تأخیر بیفتد.

۲۵۷. اینجانب خمسم را محاسبه کرده ام ولی پرداخت آن برایم مشکل است ؛ آیا میتوانم آن را با اقساط پرداخت نمایم؟

اگر توان پرداخت یکجای خمس را ندارید، هر زمان و به هر مقدار که امکان پرداخت پیدا کردید، بپردازید. توجّه داشته باشید که فاصله ی زمانی پرداختها مانند اقساط معمول، ماهانه نیست، بلکه به توان شما و امکان پرداخت بستگی دارد.

۲۵۸. تأخیر پرداخت خمس تا سال آینده چه حکمی دارد؟

در صورتی که توان پرداخت خمس را داشته باشید، قابل امهال نیست و باید فوراً پرداخت کنید و اگر توان پرداخت نداشته باشید، هر زمان و به هر مقدار که امکان پرداخت پیدا کردید بپردازید.

۲۵۹. من به صورت ماهانه حقوق می گیرم ؛ آیا میتوانم این پولها را بدون پرداخت خمسشان در حساب سرمایه گذاری در بانک قرار دهم و در عوض هنگامی که خواستم از پول داخل حساب استفاده کنم خمس اصل و سود آن را یکجا و با هم بدهم؟

تأخیر در پرداخت خمس جایز نیست ؛ در سررسید سال خمسی باید خمس درآمد محاسبه و پرداخت شود.

۲۶۰. آیا به خمسی که با تأخیر پرداخت شود جریمه تعلّق می گیرد؟

خیر ولی در صورت کاهش ارزش پول (تورّم)، شخص، ضامن تورّم نیز هست.

۲۶۱. اگر چند سال درآمد سالانه ام را محاسبه نکنم تا اینکه اموال من نقد و سرمایه ام زیاد شود و بعد از آن، خمس را بپردازم، آیا این کار اشکال دارد؟

عدم محاسبه خمس و تأخیر در پرداخت آن جایز نیست و در صورت تأخیر باید کاهش ارزش (تورّم) آن جبران شود.

۲۶۲. اگر مقداری برنج پوست نشده در انبار داشته باشیم و سال خمسی آنها هم گذشته باشد، آیا میتوان فقط خمس آن مقداری را که برای مصرف از انبار خارج می شود، پرداخت نمود؟

پرداخت خمس تمام آن واجب است.

۲۶۳. آیا مکلّف می تواند از کسی که از مرجع دیگر _ غیر از مرجع خودش _ وکالت دارد، برای تأخیر در پرداخت خمس اجازه بگیرد؟

اوّلاً به طور کلّی، پس از تعلّق خمس و وجوب پرداخت _ در صورتی که توان پرداخت وجود داشته باشد _ باید در اوّلین فرصت پرداخت شود.

ثانیاً هر مکلّف باید مسائل و اجازات درخواستی در مورد خمس خود را از دفتر یا نماینده ی مرجع تقلید خود دریافت کند.

۲۶۴. هفت سال پیش مقداری خمس بر من واجب شد و قسمتی از آن را پرداختم، بقیّه آن بر ذمّه ام باقی ماند و از آن تاریخ تاکنون نتوانسته ام مبلغ باقیمانده را بپردازم ؛ تکلیف من چیست؟

اگر واقعاً در این مدّت توانایی پرداخت _ هر چند مقداری از آن را _ نداشته اید، در اوّلین فرصت و به مقدار توان پرداخت کنید ؛ امّا اگر با وجود توانایی _ به هر دلیل _ نپرداخته اید، لازم است مقدار کاهش ارزش آن را نیز پرداخت کنید.

۲۶۵. در سال ۱۳۶۸ به یکی از نمایندگان محترم جنابعالی برای تعیین خمس مراجعه کرده ام و مبلغی از بدهکاری خود را همان موقع پرداختم و مانده ی آن را تاکنون نپرداخته ام و امسال باید به حج تمتّع مشرّف شوم ؛ آیا باقیمانده را به مبلغ همان روز باید بپردازم یا باید به نرخ امروز محاسبه شود؟ تکلیف چیست؟

به ارزش روز باید بپردازید.

۲۶۶. پولی کنار گذاشته بودم برای خرید فرش و مقداری هم برای اقساط منزل ؛ سال خمسی ام گذشته، باید خمس این پول را هم حساب کنم؟

تأخیر در پرداخت خمس به مقداری که عرفاً صرف مال در آن، مثل صرف در مئونه ی سال محسوب شود، اشکال ندارد ؛ مثلاً امروز سال خمسی فرد فرارسیده و او نیاز دارد تا وسیله ای برای مایحتاج زندگی خود تهیّه کند، یا اینکه بدهی خود را پرداخت کند ؛ در این صورت مجاز است قبل از دادن خمس، آن وسیله را خریداری کرده یا بدهی خود را بدهد.

کنار گذاشتن خمس

۲۶۷. آیا بعد از رسیدن سال خمسی میتوان خمس را از منفعت استثنا نمود و تا مدّت کوتاهی (مثلاً دو هفته) که نماینده را ببیند، نزد خود نگه دارد؟

در صورتی که تحویل به مرجع یا وکیل او امکان داشته باشد، کنار گذاشتن معادل خمس مجوّز تأخیر در اداء آن نیست و باید در اوّلین فرصت ممکن پرداخت شود.

۲۶۸. اینجانب در ابتدای سال خمسی، خمس خود را کنار گذاشته ولی مقداری از آن را استفاده کردم به این شرط که بعداً سر جایش بگذارم ؛ وظیفه من چیست؟

به طور کلّی تکلیف به اداء خمس با کنار گذاشتن ساقط نمی شود و باید در سر سال خمسی خمس به مرجع یا نماینده ی او پرداخت شود.

۲۶۹. سال گذشته مقداری پول جهت خمس جدا کرده بودم تا در قم به دفتر مقام معظّم رهبری بدهم ولی در شهرستان بابت معامله خانه به عنوان بیعانه به بنگاهی پرداختم ؛ حال آیا این پول عین پول غیر مخمّس بوده و این معامله با این وصف به اجازه ی معظّمٌ له نیازمند است؟

معامله ی یادشده اشکال ندارد ولی باید در اوّلین فرصت، مبلغ مذکور را با محاسبه ی کاهش ارزش آن بپردازید.

پرداخت جداگانه خمس هر درآمد

۲۷۰. قصد دارم به محض کسب هر درآمد خمس آن را پرداخت کنم تا نیاز به تعیین سال خمسی نباشد ؛ آیا این کار صحیح است و کفایت از خمس می کند؟

اشکال ندارد.

۲۷۱. نزدیک سال خمسی مقدار قابل توجّهی درآمد به دست آوردم که نیاز مبرم به آن دارم ؛ آیا می توانم برای این درآمد سال جداگانه قرار دهم؟

خمس ،کنید مصرف مئونه در سررسید از بعد روز پنج تا اگر ەّالبت .شود پرداخت آن خمس خمسی سال سررسید در باید مقدار ،خمس دادن با چنانچه احتمالی پیشامدهای برای پول مقداری انداز پس ەّالبت ؛ گیرد نمی قّتعل آن به .ندارد خمس شود نمی برطرف شخص نگرانی و کند نمی کفایت باقیمانده